

vozarinu računski krivo obračunao u prijevoznici i što je tuženik potvrdio prijem robe i prijevoznice bez ograda u računskom pogledu. Tuženik očito nije stavio ograde na obračun vozarine navedene u prijevoznici iz razloga što je predvidio da je vozarina krivo zaračunata u suprotnosti s utanačenjem da se plaća vozarina po željezničkoj tarifi. Tom omaškom nije prekludirao pravo primaoca tereta, tuženika, da pogrešnom obračunu kasnije prigovori kao što to krivo smatra žalitelj.

Iz iznesenih je razloga pobijana presuda opravdano odbila tužbeni zahtjev. Posebno se ističe, da bi za uzimanje suprotnog stajališta (tj. onog kojeg zastupa tužba) bilo protivno temeljnom pravnom principu poštenja i savjesnosti kojeg se i stranke iz transportnog posla, kao socijalističke radne organizacije striktno moraju pridržavati (per. analog. duhu imperativne odredbe uzance br.3. Općih uzanci za promet robom Sl.list SFRJ, br.15/54-D). Stoga je žalbu valjalo odbiti i prvostepenu presudu u pobijanom dijelu potvrditi.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.IV-Sl-625/72
od 8.VIII 1972.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Značenje klauzule "said to veigh" (težina prema navodu krcatelja), kod prijevoza tereta u rasutom stanju - Kod tereta u rasutom stanju, od kojega se jedan dio, na zahtjev brodara radi sigurnosti broda, predaje uvrećan u neegaliziranim vrećama, klauzula "said to veigh" odnosi se na svu količinu tereta, tj. onu ukrcanu u rasutom stanju i uvrećanu, te i na broj vreća - Kupac koji plaća kupovninu prema iskrcajnoj količini tereta, koji je prodavaocu platio na temelju težine navedene u teretnici, ne može se pozivati na okolnost da ga je brodar zaveo u bludnju u pogledu količine tereta koji je primio na prijevoz

Brodar je preuzeo na prijevoz i prevezao 850 tona kukuruza. Na temelju klauzula ugovora, krcatelj je na brodarov zahtjev a u svrhu sigurnosti broda od ukrcane količine tereta predao 10% uvrećane. Nakon što je roba predana kupcu-primaocu na odredištu, ustanovljeno je da

nedostaje 50 tona tereta. Budući da je kupac-primalac platio svomu prodavaocu kupovninu za 850 tona tereta, povjeravajući se u podatke navedene u teretnici, zahtijeva od broдача da mu nadoknadi odgovarajuću svotu.

Prvostepeni sud je tužbu odbio.

Taj sud je prihvatio navod tuženoga da je radi sigurnosti plovidbe i urednog smještanja tereta u rasutom stanju, da ne dodje do pomicanja tereta za vrijeme plovidbe, krcatelj predao 10% uvrećenog tereta. U teretnici od 19.X 1970. god. koja je izdana za ukrcani teret posebno je upisano "po navodu krcatelja količina kukuruza vagana" ("said to weigh") nakon čega je stavljeno dvotočje i nabraja se "i to za 770.000 kg u rasutom stanju i 1.247 vreća od jute, 80.000 kg, s ukupnom težinom od 850.000 kg." Iz ovoga slijedi da je točan navod tuženoga da se klauzula odnosi na količinu u rasutom i na količinu koja se nalazila u vrećama. Tužitelj je platio vozarinu na temelju utvrđene iskrcane količine od 805.837 kg, koja je količina navedena u potvrdi tvrtke "Sorveglianza" Trieste, od 4.XII 1970. g. gdje se navodi da je iskrcano u rinfuzi 805.487 kg i 901 prazna vreća 350 kg, ili ukupno 805.837 kg, pa je točan navod tuženoga da se ovakve vreće prigodom iskrcaja paraju i teret iskrcava u cijelosti usisavačima. Prema tomu radilo se o prijevozu robe u rasutom stanju, a dio tereta koji se nalazi u vrećama ima se smatrati samo sredstvom osiguranja tereta od pomicanja u brodu, a ne kao komadna pošiljka, te se vreće smatraju kao uobičajene žitne pregrade "Dunnage". Isticanje manjka nema nikakve osnove, pa je i navedeni obračun manjka nepouzdan. Sporni manjak od 22.196 kg proizlazi iz računa da je svaka vreća imala 64,15 kg, jer je to približna cifra kod dijeljenja 80.000 kg sa 1.247 vreća. U ovom slučaju nije se radilo o slaganju standardiziranog uvrećenog tereta, već tereta u rasutom stanju u cilju osiguranja plovidbe, pa uvrećeni dio nije zaseban teret, već dio rasutog tereta, te se sadržaj takvih vreća prazni da bi se teret iskrcao zajedno s ostalim teretom u rasutom stanju. Poznato je da se kod paranja vreća prilikom iskrcaja dio vreća izgubi, a napose onih koje su stare i dotrajale, a u teretnici je izričito navedeno da se radi o starim vrećama. Obzirom na to, a bez obzira kako je obračunata kupovнина između prodavaoca i kupca, sporna klauzula odnosi se na cijelu količinu ukrcanog tereta kao rasutog, pa se količina tereta imala utvrditi prilikom iskrcaja svega tereta kao rasutog. Utvrđeno je da je rasutog tereta iskrcano 805.487 kg, pa je stoga tužiteljev zahtjev za naknadu štete zbog manje iskrcanog tereta neosnovan.

Tužitelj žalbom pobija presudu zbog povreda formalnog i materijalnog prava i predlaže da se presuda preinači i

udovolji tužbenom zahtjevu, odnosno da se presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje!

Povredu prava tužitelj vidi u tome što smatra da prvostepeni sud na temelju utvrđenog činjeničnog stanja nije mogao tužitelja odbiti sa zahtjevom, u toliko prije što se u predmetnom slučaju radi o prijevozu kukuruza po tipskom ugovoru "Uniform River Plate Cereal Form". Ovim ugovorom brodar je potvrdio da je primio neustanovljenu količinu tereta u rasutom stanju i da teret od prilike teži 770.000 kg i da se u 1.247 napunjenih vreća nalazi 80.000 kg, tj. da je ukupna težina 850.000 kg.

Spor je nastao između primaoca robe po teretnici i brodarâ prilikom predaje robe u Trstu, kad je utvrđeno da od uvrećenog tereta nedostaje 346 vreća i da težinski manjak iznosi 1.678 dolara. Ističe da stajalište suda da se klauzula u ugovoru o prijevozu robe odnosi na cijelu ukrcanu robu u rasutom i u uvrećenom stanju ne može prihvatiti. Smatra da brodar ne može u ugovor stavljati klauzulu za robu koja se krca u koletima i da se ogradjuje od broja, već je dužan koleta izbrojati i njihov broj unijeti u ugovor. Ovako je upravo u spornom slučaju učinjeno, pa je u ugovor unesena klauzula "Said to Weigh" in Bulck 770.000 kilos; 1.247 uset jute bags 80.000 kilos; total veight 850.000 kilos", što je ponovljeno slovima na desnoj strani ugovora. Iz tumačenja ove klauzule tužitelj smatra da je jasno naznačeno da težina nije poznata samo za količinu u rasutom stanju, ali da je jasno određeno da je u 1.247 vreća uvrećeno 80.000 kg. Brodar se mogao, smatra tužitelj, ograditi da mu nije poznato koliko teži uvrećeni dio tereta, no i tada bi bio dužan iskrcati 1.247 vreća a ne 346 manje. Da je brodar iskrcao svu količinu vreća bilo punih ili praznih, količina ne bi bila sporna, jer je krcaatelj potvrdio da je odlučna količina koja će^{se} utvrditi va- ganjem na odredištu. Prema tome smatra da je brodar bio obavezan da na odredištu iskrca i preda primaocu 1.247 vreća ma i praznih. Kako brodar na odredištu nije imao odno- ni broj vreća, na njemu je teret dokaza da nije ukrcano onoliko vreća kako je to navedeno u teretnici, odnosno ako su ukrcane, da njihov sadržaj nije onoliki kako je to na- vedeno u ugovoru. Kako je brodar potvrdio da je prilikom iskrcaja nedostajalo 347 vreća, smatra da je brodar odgovo- ran i za sadržaj te količine neisporučenih vreća u toliko prije što se brodar nije ogradio obrazloženom primjedbom u pogledu težine i količine u 1.247 vreća kukuruza i pose- bnim obrazloženjem da je teret uvrećen zbog sigurnosti plovidbe, i da brodar za broj vreća i njihov sadržaj ne jamči.

Ističe da u smislu klauzule "Said to Weigh" brodar odgovara za broj vreća koje su ukrčane, pa ukoliko se na odredištu utvrdi da je iskrčano manje, odgovara za njihov sadržaj. Ističe da je tužitelju nastala šteta jer je kao primalac robe po teretnici krajnjem korisniku kupcu robe odgovoran za svih 1.247 vreća, pa je prodavalac od kupca naplatio sadržaj svih vreća koju je razliku kupovnine primalac prodavaocu doznačio. Smatra stoga da je tuženi dužan tužitelju platiti razliku vrijednosti robe koja je bila uvrećena, obzirom na utvrdjeni manjak.

U odgovoru na žalbu tuženi pobija navode i razloge žalbe i predlaže da se žalba odbije, a pobijana presuda potvrdi i osudi tužitelj na snošenje troškova odgovora na žalbu.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud rješavajući spor utvrdio je sve činjenice i proveo potrebne dokaze odlučne za pravilno rješenje spora, pa je na temelju tako utvrdjenog činjeničnog stanja donio presudu koju je jasno i iscrpno obrazložio. Utvrdjeno činjenično stanje kao i obrazloženje presude ovaj sud u cijelosti prihvaća.

Točna je tvrdnja žalbe da se u predmetnom slučaju radi o prijevozu tereta kukuruza po tipskom ugovoru "Uniform River Plate Cereal Form", te da je na temelju toga ugovora, a nakon izvršenog ukrčaja, izdata teretnica br.1 s navodima i sadržajem kako to navodi tužitelj, što uostalom među strankama nije ni sporno. Nesporno je nadalje da brodar na odredištu nije izručio težinu od 850.000 kg kukuruza, već svega 805.480 kg, te da nije predao na odredištu 1.247 vreća, već svega 901 praznu vreću. Sporno je među strankama osnovno pitanje tj. da li se ograda brodara u teretnici u pogledu težine odnosi na ukupnu količinu ukrčanu u brod u rasutom stanju i uvrećenu, ili se odnosna ograda ne odnosi i na količinu tereta uvrećenog.

Iz zaključnice br.478 slijedi da je između naručitelja broda i brodara ugovoren prijevoz od 350 tona kukuruza, s obavezom krcatelja da po zahtjevu brodara a zbog ukrčaja i sigurnosti broda preda oko 10% u vrećama. Nadalje je ugovoreno da će se na odredištu vozarina platiti prema iskrčanoj količini. Na temelju zaključnice, a nakon izvršenog ukrčaja brodar je izdao teretnicu iz koje slijedi kao što je nesporno da je teret ukrčan u rasutom stanju, i to u količini po navodu krcateljevu 770.000 kg u rasutom stanju i u 1.247 upotrebljavanih jutelih vreća 80.000 kg, tj. ukupna težina od 850.000 kg, s navodom da je vozarina plativa na odredištu prema količini iskrčanoj i predanoj u luci iskrčaja.

Ocjenjujući pitanje brodarove odgovornosti za pokazani manjak na odredištu, a u vezi sa spornom klauzulom "Said to Weigh" - "kaže da teži" ovaj sud uzima da je stajalište prvostepenog suda da se odnosna klauzula odnosi u pogledu težine na ukrcanu robu u rasutom stanju i u vrećama, pravilno.

Predmet brodarskog ugovora o prijevozu je kukuruz u rasutom stanju. Samo po zahtjevu broдача naručitelj broда odnosno krcatelj bio je dužan 10% količine tereta uvrećiti radi sigurnosti broда. Ovakovo uvrećenje, a to uostalom slijedi i iz podataka iz teretnice, izvršeno je u stare i upotrebljavane vreće, a uvrećeno je zbog osiguranja robe od pomicanja. U pogledu količine ugovorene robe za prijevoz - a napose ako se količina robe u smislu ugovora ne predaje po vagi na brod, nego se navodi samo količina navodno ukrčano, tj. da je količina samo po navodu krcatelja i kad je to posebno izričito u teretnici navedeno, a napose kad teretnica sadrži odredbu da će se i vozarina platiti prema iskrcanim količinama, što je u predmetnoj teretnici izričito i predviđeno - klauzula o ogradi u pogledu količine logično je da se odnosi na teret ukrčan u rasutom stanju kao i onaj ukrčan u vrećama.

Ne može se prihvatiti stajalište žalbe da bi se količina tereta ukrčanog u rinfuznom - rasutom stanju imala drukčije ocjenjivati od one količine uvrećene. Naime uvrećenje kukuruza, što jasno slijedi iz zaključnice, vršeno je po izričitom zahtjevu broдача, pa prema tome za broдача nije bitno u koliko je vreća doista kukuruz uvrećen, a niti je bitna količina koja se nalazi u odnosnim vrećama. Ako se teret predaje na prijevoz uvrećen, onda se u tereticama navodi broj vreća i njihova prosječna težina, jer se u pakovanju robe uvrećene predaju vreće s prosječnom standardnom količinom koja je u teretnici i naznačena. U ovom slučaju, jer se upravo radilo o uvrećenju po zahtjevu broдача, radi sigurnosti broда, nije se radilo o standardnim vrećama, a niti točno odredjenim težinama u vrećama, pa što više broдар i nije potvrdio da je primio točno odredjeni broj vreća, već i taj broj vreća je po navodu krcateljevu kao i težina u njima i to ukupna. Da je to bila volja stranaka, tj. naručitelja broда, krcatelja i broдача, očito slijedi iz činjenice da su stranke upotrijebile standardni tip teretnice za prijevoz cerealijske iz Plate, a koja teretnica izričito predviđa da će se vozarina platiti prema iskrcanoj količini.

Iz svih ovih okolnosti jasno i očito slijedi da se ograda u pogledu količine tereta kako onoga u rasutom stanju, tako i onoga uvrećenog odnosi i na jednu i na drugu količinu tereta.

Istina da bi brodar odgovarao za količinu po broju vreća kad bi i u teretnici izričito bilo navedeno da je ukrucano 1.247 vreća u težini od 80.000 kg, a posebno da je ukrucana po navodu krcateljevu u rasutom stanju određena količina tereta. Međutim u spornoj teretnici koja je priložena spisu u samom tekstu teretnice izričito je navedeno da je ukrucano u Buenos Airesu od strane krcatelja na brod "Novi Vinodolski" po navodu u rasutom stanju 770.000 kg kukuruza i u 1.247 vreća 80.000 kg. Ukupna težina 850.000 kg. Ovo je napisano slovima u tekstu teretnice, a sa strane na teretnici posebno je napisano i brojevima. Upravo na ovakav način upisivanja ukrucanih količina u teretnicu upućuje da klauzula "Said to Weigh" - "kaže da je vagao" - odnosi i na teret ukrucan u rasutom stanju, kao i na onaj u jutenim vrećama, tj. da se klauzula "Said to Weigh" odnosi i na jedan i na drugi teret.

Obzirom na izložene tvrdnje i navode tužiteljeve da bi brodar imao odgovarati za težinu uvrećenu posebno, i da se klauzula "Said to Weigh" ne odnosi i na teret stavljen u vreće ne može prihvatiti.

Posebno valja istaći da u slučaju kad teretnica sadrži odredbu da se vozarina plaća prema iskrcanoj količini, zadnji korisnik ne može biti zaveden u bludnju u pogledu količine koju treba da plati krcatelju-prodavaocu. Primalac se stoga ne može pozivati da je u pogledu primljene količine bio doveden u bludnju i platio svomu prodavaocu veću količinu kukuruza nego što je primio.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-Sl-609/72-2
od 16.VIII 1972.

Vijeće: dr Vladimir Borić, Milorad Ronkulin, Petar Koceić

Prijevoz kamionom - Slabo stanje ambalaže - Slaganje tereta u kamion - Vozarova odgovornost - Vozar ne odgovara za štetu na robi ako je šteta prouzrokovana slabim stanjem ambalaže - Da li je ambalaža bila ispravna, prosudjuje sud po svom slobodnom uvjerenju - Vozar ne odgovara za štetu prouzrokovanu nepravilnim slaganjem, ako je robu složio pošiljalac ili osoba koju on izabere

Tužitelj - oštećenik - je naručilac kamionske usluge prijevoza robe, istodobno je sam i pošiljalac i primalac transportiranog tereta, te izvršilac pakovanja vlastite robe (velesajamskih eksponata - električnih osigurača